

§

Alkotmánybíróság

1015 Budapest

Donáti u. 35-45

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: <u>IV/1168-0/2015</u>	
Érkezett: <u>2015 MÁJ 04.</u>	
Példány: <u>1</u>	Kezelőiroda:
Melléklet: <u>8</u>	<u>db</u>

Mellékletek: 1. Ügyvédi meghatalmazás

2.Fővárosi Bíróság 10.B.393/2007/89 számú elsőfokú ítélet

3. Fővárosi Ítéltábla 1.Bpi.11.405/2011/3. másodfokú ítélet

4.Bfv.II.1.192/2009/8.szám Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati kérelem elutasítása I.

5.Felülvizsgálati indítvány (2014.december 15)

6.Bfv.II.56/2015/4.számú Kúria felülvizsgálati kérelem elutasítása II.

7. Nyilatkozat az indítvány és a személyes adatok nyilvánosságra hozhatóságáról

.Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott **Mórocz János István** a csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselőm, a [REDACTED] útján – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 26.§ (1) bekezdés a.) és b.) pontja továbbá a (2) bekezdése b.) pontja alapján az Alaptörvény 24. Cikk (2) bekezdés c. pontjára figyelemmel, továbbá indítványozom az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 28.§ (2) bekezdésében foglaltak alapján a bírói döntés alkotmányosságának vizsgálatát ezért az alábbi

alkotmányjogi panasz indítványt

terjesztem elő:

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a 1998.évi XIX. törvény 418.§. (3) bekezdésének és a Kúria Bfv. II.56/2015/4. számú határozatának alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azt, mivel sérti az Alaptörvény XXVI. Cikk (1) bekezdését.

Kérelmem indokolásaként az alábbiakat adom elő:

1.)A megsemmisíteni kért jogszabályi rendelkezés, bírói döntések megnevezése, a határidő-számításhoz szükséges adatok közlése

- Büntető eljárási törvény (Be.) 1998.évi XIX . 418.§ (3) bekezdés
- Kúria Bfv.II.56/2015/4 (2015. február 11-én kelt)
- 2015. március 20-án kézbesített

2. Az Alaptörvényben biztosított jog megnevezése

XXVI. Cikk (1) bekezdés: Mindenkinnek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt vádat, vagy valamely perben jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság **tisztességes** és nyilvános – vagy törvényben meghatározott esetben zárt – tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

3. A közvetlen érintettség kifejtése (az eljárás megindításának indokai, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényege, bírói döntés esetén a pertörténet röviden, az ügyben hozott bírói döntések

A Fővárosi Bíróság a 2009. február 2. napján kelt 10.B.393/2007/89. számú ítéletével Mórocz János István terhelt bűnösségét különösen nagy kárt okozó csalás bűntettében állapította meg. Ezért őt 2 év börtönbüntetésre ítélte, amelynek végrehajtását 4 év próbaidőre felfüggesztette. [REDACTED] magánfelek polgári jogi igényét egyéb törvényes útra utasította, továbbá döntött az ügyben elrendelt zár alá vétel és a bűnügyi költségek viselése tekintetében.

A Fővárosi Ítéltábla 2009. év október hó 8. napján kelt 2.Bf.103/2009/7. számú ítéletében az elsőfokú ítéletet megváltoztatta. A vádlott terhére rótt cselekmény megnevezését kijavítva csalás bűntettére változtatta (1978. évi IV. tv. /Btk./ 318. § (1) bek., (6) bek. a) pont), továbbá a vádlottal szemben kiszabott börtönbüntetés végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó rendelkezést mellőzte, egyúttal mellékbüntetésként 2 év közügyektől eltiltásra ítélte. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A terhelt a büntetést 2010. 01.04-től töltötte, 2012. 05.30-án kitöltve szabadult.

I.

Korábbi felülvizsgálati indítvány

Mórocz János István terhelt védője a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen terjesztett elő felülvizsgálati indítványt. Indítványában a védő elsődlegesen a Fővárosi Ítéltábla ítéletének megváltoztatását és a terhelt felmentését, másodlagosan a Fővárosi Bíróság ítéletének helybenhagyását, harmadsorban pedig az ítéletek hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását indítványozta. Álláspontja indokolásául arra hivatkozott, hogy a megállapított tényállás alapján törvénysértő módon került sor a terhelt bűnösségének megállapítására, mivel kétséget kizáróan nem állapítható meg, hogy a terhelt bűncselekményt követett el.

A terhelt a sértetteket nem ejtette tévedésbe sem a projekt kivitelezhetősége, sem pedig teljesítőképesége vonatkozásában. A szerződés megkötésekor nem volt tévedésbe ejtési szándéka, a sértettek elől egyetlen tényt sem hallgatott el. Mindvégig törekedett a projekt megvalósítására, melyre egyébként magánvagyonra is ráment. Sérelmezte a védő a büntető eljárás felfüggesztésének elmaradását a terhelt és a sértett közötti polgári per befejeződéséig, továbbá a büntetés kiszabásánál irányadó körülmények nem megfelelő értékelését.

A Legfőbb Ügyészség BF.337/2010/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt a törvényben kizártnak jelölte meg, és annak tanácsulésen történő elutasítását indítványozta.

Az ügyészi átirat beérkezését követően benyújtott indítványában a terhelt csatlakozott a védője által előadottakhoz, hangoztatta, hogy bünelkövetési szándéka nem volt és kifogásolta a kiszabott büntetés eltúlzottan súlyos voltát. Hivatkozott ezen túlmenően a másodfokon eljáró egyik bíró elfoglaltságára.

Az indítvány formálisan a Be. 416.§ (1) bekezdés a.) pontjához illeszkedett, amennyiben a védő arra utalt, hogy a terhelt bűnösségét az első- és a másodfokú bíróság a lefolytatott eljárás eredményeképpen megállapított tényállás alapján törvénysértő módon állapította meg, azonban e jogi álláspontját hivatkozásával szemben **nem a jogerős ítéletben rögzített tényállásra, hanem azzal ellentétben álló tényekre alapította.** A védő jogi álláspontja kifejtése körében ugyanis az ítéleti tényállással ellentétben mindvégig abból indult ki, hogy a terheltnek az ügylet során megtévesztési szándéka nem volt, a sértetteket mindvégig tájékoztatta minden lényeges körülményről, és vállalása a kivitelezés során lehetetlenült el.

A jogerős ítélet ezzel szemben kifejezetten rögzítette, hogy a terhelt „... fizetési képességében és készségében a sértetteket tévedésbe ejtve kötötte meg az adásvételi előszerződéseket, valamint a végleges adásvételi szerződést, és szerezte meg a sértettek ingatlanát úgy, hogy tudta, lehetősége sem lesz a vállalt kötelezettségei teljesítésére.” Mindebből következik, hogy a védő a terhelt bűnösségét nem az anyagi jogszabályok téves alkalmazásán, hanem a tényállás megállapításának mikéntjén és a bizonyítékok értékelésének vitatásán keresztül

támadta. A Be. 423. § (1) bekezdése értelmében azonban **a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, a felülvizsgálati indítványban a jogerős határozat által megállapított tényállás ezért eredménnyel nem támadható.**

Az ismertetett védői felülvizsgálati támadás ezért a törvényben kizárt volt, állapította meg a Legfelsőbb Bíróság.

Ugyancsak nem törvényes felülvizsgálati ok a büntetőeljárás felfüggesztésének elmaradására hivatkozás sem. A Be. 416.§ (1) bekezdés c) pontja értelmében az esetleges eljárási szabálysértések közül csak a Be. 373.§ (1) bekezdés I. b) és c) pontjában, illetve II-IV. pontjában meghatározott eljárási szabálysértések eredményezhetnek felülvizsgálatot, márpedig az eljárás felfüggesztésének elmaradása e körbe nem vonható. A felülvizsgálati szabályok nem adnak lehetőséget e rendkívüli jogorvoslat során a büntetés, a büntetés kiszabási körülmények értékelésének vitatására, miként az eljáró bíróság elfogultságára hivatkozásra sem.

A csalás büntette miatt Mórocz János István terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a Fővárosi Bíróság 10. B. 393/2007/89. számú és a Fővárosi Ítéltábla 2. Bf. 103/2009/7. számú ítéletei ellen Mórocz János István terhelt és védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt a Legfelsőbb Bíróság Bfv.II.1.192/2009/8. számú végzésével elutasította, **megállapítva, hogy a védő felülvizsgálati indítványa a törvényben kizárt, ezért azt a Be. 424. § (1) bekezdés a) pontja szerint tanácsulésen, a Be. 421. § (2) bekezdése alapján azt elutasította.**

II.

Perújítási kérelem

Mórocz János terhelt a 2011. október 6. napján kelt kérelmében perújítási indítványt terjesztett elő, melyben a perújítással érintett ítéletek hatályon kívül helyezését és felmentő ítélet meghozatalát kérte. Indítványozta továbbá a büntetése végrehajtásának felfüggesztését a perújítási eljárásban hozott ítélet jogerőre emelkedéséig. Kérelmét azzal indokolta, hogy az általa becsatolt, a Fővárosi Bíróság 3.KP.631.894/2005/64. és a 64.P.23.743/2009/13. számú, az alapügyben figyelembe nem vett részítéletei azt támasztják alá, hogy mind az adásvételi szerződés, mind a kölcsönszerződés megkötésére polgári jogi szempontból jogszerűen és érvényesen került sor. Ebből következően ő alappal bízhatott abban, hogy jogszerűen jár el. Állította, hogy a sértettek teljes mértékig tisztában voltak az ügylet tartalmával, annak kockázatával, és ezen ismeretek birtokában adták hozzájárulásukat ahhoz, hogy [REDACTED] az ingatlanuk tulajdonjogát a vételár megfizetése előtt megszerezze. Ezért nem fellebbezték meg a földhivatal tulajdonjog bejegyző határozatát. Álláspontja szerint nem ejtette tévedésbe a sértetteket, így a csalás törvényi tényállása sem valósult meg.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a BF.908/2011/1-II. számú átiratában a perújítási indítvány elutasítását indítványozta.

Az ítéletben foglaltak szerint a Fővárosi Bíróság 3.KP.631.894/2005/64. számú részítéletére az alapügyben már hivatkozott a terhelt és a védője, azt a fellebbezés mellékleteként benyújtotta a Fővárosi Ítéltáblához, ahol a másodfokú eljárásban értékelték is. Erre figyelemmel a részítélet nem tekinthető a Be. 408. § (1) bekezdés a/1. pontja szerinti új bizonyítéknak.

A Fővárosi Bíróság 2010. április 9. napján kelt 64.P.23.743/2009/13. számú részítőlete ugyan új bizonyítéknak minősül, de az abban foglaltak a büntetőperben lényeges tényeket nem bizonyítanak, nem alkalmasak annak cáfolatára, hogy a terhelt annak tudatában szerezte meg a sértettek ingatlanának tulajdonjogát, h[REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] felvett kölcsönösszeget sem a sértettek kártalanítására fordította a terhelt, így a részítőlet éppen a csalási szándék megerősítésére alkalmas bizonyíték.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy a terhelt által hivatkozott, a Fővárosi Bíróság 3.KP.631.894/2005. szám alatti. [REDACTED] II. r. felpereseknek [REDACTED] II. r. alperesek ellen szerződésszegés miatt indított perében a Fővárosi Bíróság 2009. február 11. napján kelt, 3.KP.631.894/2005/64. számú részítéletével a felpereseknek az I. és II. r. alperes között 2005. május 10.-én létrejött kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló kereseti kérelmeit elutasította. A Fővárosi Ítéltábla észlelte, hogy e részítélet az alapügyben a védő által írásban benyújtott fellebbezés mellékleteként 2009. október 7. napján a másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltáblához már becsatolásra került, azt az eljáró másodfokú tanács a 2.Bf.103/2009/7. számú ítéletében (4. oldal utolsó és 5. oldal első bekezdés) értékelte. Így ez a bizonyíték – ahogyan arra a fellebbviteli főügyészség is utalt – nem tekinthető a Be. 408. § (1) bekezdés a/1. pont szerinti új bizonyítéknak, így annak ismételt figyelembevételére és újra értékelésére jelen eljárásban nincs lehetőség.

Mivel a terhelt perújítási indítványából a Be. 408. § (1) bekezdés a) pontjában megkívánt ok nem állapítható meg, ezért a Fővárosi Ítéltábla Mórocz János terhelt perújítási indítványát a Be. 412. § (2) bekezdése szerint tanácsulésen a Be. 413. § (2) bekezdése alapján, mint alaptalant elutasította.

A Kúria a Bkf.II.120/2012/4. számú végzésével a Fővárosi Ítéltábla 1.Bpi.11.405/2011/3. szám alatt hozott – Mórocz János István terhelt perújítási indítványát elutasító – végzését helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla végzésében törvényes indokok alapján és álláspontját kellően megindokolva utasította el Mórocz János István terhelt perújítási indítványát. A terhelt indítványa alapjaként a Fővárosi Bíróság két polgári perben hozott ítéletére hivatkozott, melyekre alapítottan felmentését kérte. Ezen ítéletekkel kapcsolatban a Fővárosi Ítéltábla iratszerűen állapította meg, hogy az egyik (3.Kt.631.894/2005/64. sz.) nem új bizonyíték, mivel az már alap alapügyben másodfokon eljáró bírósághoz becsatolásra került, míg a másik

(64.P.23.743/2009/13. sz.) új bizonyíték ugyan, azonban a terhelt bűnösségének megállapítására, illetve az alkalmazott szankcióra kihatással nincs.

A Kúria rámutatott arra, hogy a perújítás rendkívüli jogorvoslati jellegéből fakadóan alapjául csak a törvényben megjelölt okok (Be. 408. §) szolgálhatnak és e rendkívüli jogorvoslati eljárásban önmagában az eljáró bíróságok mérlegelésének támadása a törvényben kizárt. Minderre tekintettel a Kúria a Fővárosi Ítéltábla fellebbezéssel támadott végzését a Be. 414.§ (2) bekezdése szerint tanácsulésen, a Be. 371.§ (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

III.

Az új felülvizsgálati indítvány eljárásjogi megalapozottsága

Álláspontom szerint azonban van helye újabb felülvizsgálati kérelem benyújtásának, mert a Legfelsőbb Bíróság a fent hivatkozott határozatában azért utasította el a korábbi felülvizsgálati indítványt, mert a vádlott csupán megismételte azt a védekezését, amelyet az eljárás során előadott.

A jelen felülvizsgálati kérelem viszont arra hivatkozik, hogy az első- és másodfokú bíróság által megállapított tényállás alapján a cselekmény, amivel a vádlottat megvádolták, és elítélték, nem bűncselekmény és nem valósítja meg a Btk. 318. § (6) bek. a.) pontja szerinti csalás bűntettét.

A Be. 416. § (1) bek. a.) pontjához fűzött magyarázat szerint:

„A bűnösség megállapítása törvénysértő, ha a bíróság a büntető anyagi jogi szabályok téves értelmezésével értékelte a cselekményt bűncselekménynek, illetve nem állapította meg a büntethetőséget kizáró vagy megszüntető ok fennállását, és a téves értelmezés folytán büntetést szabott ki, megrovást, próbára bocsátást vagy javítóintézeti nevelést alkalmazott „(Kommentár a gyakorlat számára második, átdolgozott és egybeszerkesztett kiadás, HVG-Orac 2014. 1615.old.).

IV.

Tényállás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás a másodfokú bíróság döntésének kiegészítésével a másodfokú tényállás kiegészítéseit egybeszerkesztve **(vastagítva jelölöm)** a következő volt:

Az adásvételi előszerződésben [REDAKT] megállapodtak a vádlottal, hogy a [REDAKT] szám alatti ingatlanra – annak tehermentesítését és a rajta lévő felépítmények lebontását követően – adásvételi szerződést kötnek egymással.

A szerződésben [REDAKT] kötelezettséget vállaltak az ingatlan tehermentesítésére, és azt is vállalták, hogy az azon lévő felépítményekre vonatkozó jogerős bontási engedélyek jogerőre emelkedését követően 2004. szeptember 15. napjáig átíratják a [REDAKT] Kft. nevére, míg a vádlott a cég nevében vállalta a felépítményeknek az építési engedély jogerőre emelkedésétől számított 30 napon belüli lebontását.

Az adásvételi szerződés értelmében az ingatlan vételára 56 millió forint, amelyből Mórocz János a [REDAKT] Kft. ügyvezető igazgatójaként 3 millió forintot foglaló jogcímén átadott a sértetteknek.

A fennmaradó 53 millió forint vételár kiegyenlítése tekintetében úgy állapodtak meg, hogy a vádlott 23 millió forintot az adásvételi szerződés aláírásával egyidejűleg készpénzben fizet ki, míg a fennmaradó 30 millió forint tartozást oly módon törleszti, hogy két darab, összesen 76 m² bruttó alapterületű lakásra adásvételi szerződést köt a sértettekkel.

A felek 2005. január 20. napján módosították az adásvételi előszerződést. Ennek értelmében az ingatlan vételárát 60 millió forintban határozták meg, a korábban hátralékos vételárként megjelölt 23 millió forint helyett 27 millió forintot állapítottak meg, a vevő által készpénzben fizetendő összegként.

Ebből a vádlott 1,5 millió forintot a módosítás aláírásával egyidejűleg átadott a sértetteknek.

A fennmaradó 25,5 millió forint kifizetésének ütemezése tekintetében úgy állapodta meg, hogy Mórocz János 2005. február 7. napján 1,5 millió forintot, az adásvételi szerződés aláírásakor 12 millió forintot, az építési engedély jogerőre emelkedését követő két munkanapon belül további 12 millió forintot fizet ki a sértettek részére.

A felek az előszerződés módosításakor megállapodtak abban is, hogy a vádlott a vételárból hátralévő 30 millió forint hátralék kifizetését a korábbi szerződésben meghatározott két lakásra vonatkozó adásvételi szerződés megkötése mellett két – egyenként 2,94 m² méretű – tárolóra, valamint két gépkocsi beálló hely használatát biztosító tulajdoni hányadra vonatkozó adásvételi szerződés megkötésével biztosítja.

[REDAKT] az előszerződések megkötését követően 2005. február 7. napján kiköltözött a lakásból, az ingatlant a vádlott ezt követően az [REDAKT] Kft.-vel lebontatta, majd elvégeztette a két szomszédos épület alapozását.

A vádlott a bontás költségeinek nem teljes mértékben egyenlítette ki az ÉP-KER-VILL Kft. részére, a fennmaradó összeget, valamint a szomszédos épület alapozásának a díját sem fizette ki.

Mórocz János [REDAKT] ügyvéd irodájában 2005. március 18. napján adásvételi szerződést kötött [REDAKT]

██████████ A sértettek az előszerződések alapján tudomással bírtak arról, hogy a vádlottnak 12 millió forint készpénzt kellene fizetnie nekik, ez azonban nem történt meg, a házuk lebontása miatt kiszolgáltatott helyzetben lévő sértettek annak ellenére aláírták a szerződést, hogy a pénzt nem kapták meg.

Ugyanezen a napon a vádlott a szerződés sértettek általi aláírása érdekében olyan tartalmazó nyilatkozatot tett, amely szerint a szerződés aláírásától számított 3 munkanapon belül közjegyző előtt tartozáselismerő nyilatkozatot tesz, amelyben kijelenti, hogy a szerződésben meghatározott ingatlan vételárával tartozik a sértetteknek.

Ezen nyilatkozat megtételére a vádlott részéről nem került sor.

A szerződésben elismert 6 millió Ft-on felül a sértettek további 2,56 millió Ft-ot kaptak a hátralékos vételárból 2005. március 29. napján (átvételi elismervény, elsőfokú íratok 72. sorszám).

Az adásvételi szerződés aláírásával a sértettek 62.823.0000.- Ft vételár ellenében eladták a tulajdonukat képező Budapest ██████████ társasházi albetétektől elbontva ██████████

Számelírásként egy 0-val több szerepel, a vételár összege helyesen: 62.823.000 Ft.

A helyesbítésen túlmenően az adásvétel tárgyát a 2005. március 18. napján kelt adásvételi szerződés I.1.9. pontja szerint pontosítja a következők szerint.

A természetben a ██████████ található telekingatlan a Fővárosi Kerületek Földhivatala által a ██████████ hrsz. alatt nyilvántartott 298 m2 alapterületű telek volt.

A telkes ingatlan a szerződéskötéskor már a felépítményi társasházi – helyesen – albetétektől elbontott állapotban volt.

Mórocz János a cég ügyvezető igazgatójaként a szerződés aláírásakor vállalta, hogy a fennmaradó vételárat oly módon fogja kiegyenlíteni, hogy az adásvételi szerződés tárgyát képező ingatlanra vonatkozó építési engedély jogerőre emelkedését követő 15 napon belül adásvételi szerződést köt a sértettekkel a társasház I/1. szám alatt kialakítandó 26,63 m2 alapterületű, az I/2. szám alatt kialakítandó 43,53 m2 alapterületű, valamint a II/6. szám alatt kialakítandó 32,57 m2 alapterületű lakásokra.

A szerződésben azt is vállalta, hogy a lakásokkal együtt 3 tároló és a3 gépkocsi beálló használatát is biztosítja a sértetteknek.

Az adásvételi szerződés aláírásával egyidejűleg a vádlott a sértettek megnyugtatója és a végleges adásvételi szerződés aláírása érdekében cége nevében két adásvételi előszerződést írt alá.

Az egyik előszerződésben kötelezettséget vállalt a felépítendő társasház II/6. számú lakásának a sértettek gyermeke ██████████ részére történő eladásáról rendelkező adásvételi szerződés

aláírására, egyúttal a fenti lakásra [redacted] javára holtig tartó haszonélvezeti jog alapítására vállalt kötelezettséget.

A másik előszerződésben azt vállalta, hogy a felek [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] részére történő értékesítést tartalmazó adásvételi szerződést aláírja.

Az adásvételi szerződés aláírását követően dr. [redacted] ügyvéd kezdeményezte a [redacted] Kft. tulajdonjogának a bejegyzését.

Szükséges rögzíteni a tényállásban az adásvételi szerződésnek a tulajdonjog átruházásával kapcsolatos részét is, amelyet a szerződés II.2. pontja tartalmaz a következők szerint.

Az eladók már a jelen adásvételi szerződés aláírásával egyidejűleg, a vételár kifizetésének időpontjától függetlenül feltétlen és visszavonhatatlan hozzájárulásokat adják ahhoz, hogy a vevő tulajdonjoga az ingatlan nyilvántartásba a 17353 hrsz. ingatlanra bejegyzésre kerüljön.

A Fővárosi Kerületek Földhivatala 2005. április 19. napján kelt átiratában tájékoztatta a kérelmezőt, hogy a tulajdoni lapon lévő elintézetlen széljegyek miatt nem lehet a tulajdonjogot bejegyezni. Mivel a sértettek további közreműködésének hiányában nem tudta volna a tulajdonjog bejegyzését kérni a vádlott, ezért a cége nevében 2005. május 2. napján olyan tartalmú nyilatkozatot tett, amelyben vállalta, hogy [redacted] Kft. ingatlanra vonatkozó tulajdonjogának jogerős bejegyzését követő 3 munkanapon belül a sértettekkel szemben fennálló vétel hátralék elejéig közjegyző előtt tartózáselismerő nyilatkozatot tesz, erre azonban nem került sor.

Rögzítették, hogy amennyiben e vállalását nem teljesíti, úgy további 3 munkanapon belül intézkedik a földhivatalnál a tulajdoni lapról a széljegyek törlése iránt, de ez sem történt meg.

2005. május 4. napján a sértettek, [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] megállapodtak az ingatlan tulajdoni hányadának a megosztásáról. A felek az ingatlan tulajdoni lapján meglévő széljegyek sorrendjét akként módosították, hogy első helyre tették az említett megállapodást, második helyre került az adatváltozás iránti kérelem, a harmadik helyre a társasház megszüntetése iránti kérelem, végül a negyedik helyre a [redacted] Kft. tulajdonjog bejegyzése iránti kérelem.

A rangsorcseréről szóló szerződés alapján az utolsó helyre került tulajdonjog bejegyzése iránti kérelem és az adásvételi szerződés alapján a Földhivatal 2005. május 10. napján bejegyezte a [redacted] Kft. ingatlanra vonatkozó tulajdonjogát, így az ingatlan a vádlott cégének a tulajdonába került.

A vádlott 2004. tavasza és az adásvételi szerződés 2005. március 18.-i aláírása között nem nyújtott be hitelkérelmet egyetlen pénzintézethez sem, csupán általánosságban tájékozódott a hitelfelvétel feltételeiről.

Mórocz János ezen időszakban több generál-kivitelezéssel foglalkozó céget is megkeresett, akik részére megvételre ajánlotta az akkor még a sértettek tulajdonában lévő ingatlant, és azt, hogy az általa tervezett társasház a saját költségükön építsék fel. A költségeket utóbb ő finanszírozza, az említett cégek vezetői azonban kivétel nélkül visszautasították az ajánlatot és tájékoztatták arról, hogy a tervezett feltételekkel az építkezés nem kivitelezhető.

A vádlott ennek tudatában, valamint fizetési képességében és készségében a sértetteket tévedésbe ejtve kötötte meg az adásvételi előszerződéseket, valamint a végleges adásvételi szerződést és szerezte meg a sértettek ingatlanát úgy, hogy tudta, lehetősége sem lesz a vállalt kötelezettségei teljesítésére.

A vádlott az Inter-Európa Bank Rt.-vel 2004. március 23.-án megkötött 13 millió forintos kölcsönszerződése havi törlesztésével is folyamatosan késedelembe volt, továbbá a cégének sem volt anyagi lehetősége a társasház 110 millió forintot meghaladó építési költségeinek fedezésére és arra sem, hogy a kivitelezéshez szükséges összeget hitelből fedezze.

Mórocz János a Kft. tulajdonában álló ingatlant biztosítékkul felajánlva 2005. május 10. napján 39 millió forint kölcsönt vett fel [REDACTED]. A kölcsön biztosítékkul felajánlotta a [REDACTED] szám alatti ingatlant. A kölcsönszerződés aláírásával a vádlott az ingatlan tulajdonosa, vagyis a [REDACTED] Kft. nevében feltétlen és visszavonhatatlan hozzájárulását adta, hogy az ingatlanra a kölcsön összegének biztosítása céljából [REDACTED] javára jelzálogjogot jegyezzenek be.

A Fővárosi Kerületek Földhivatala 2005. május 27. napján a [REDACTED] Kft. tulajdonában álló ingatlant [REDACTED] 39 millió Ft és járulékai erejéig a jelzálogjogot és a vételi jogot bejegyezte (nyomozati irat 239. oldal).

A szerződés szerint a vádlott 2005. december 1. napjától 2006. december 1. napjáig terjedő időszakra vételi jogot alapított [REDACTED] javára az ingatlanon.

Mórocz János a fenti kölcsönt ismeretlen célra fordította.

A vádlott 62.823.000 Ft kárt okozott a sértetteknek, amelyből 8,5 millió Ft térült meg. „

V.

A csalás

A fenti tényállás alapján a Fővárosi Törvényszék és a Fővárosi Ítéltábla a hivatkozott ítéletében csalás bűntettében mondta ki bűnösnek a terheltet. A csalás törvényi tényállása már az 1878. évi V. törvénycikk (a Csemegi Kódex) óta gyakorlatilag változatlan, mert a 379. §-ban úgy határozta meg a csalás törvényi tényállását, hogy „aki azon célból, hogy magának vagy másnak jogtalan vagyoni hasznot szerezzen, valakit ravasz fondorlattal tévedésbe ejt, vagy tévedésben tart és ez által annak vagyoni kárt okoz: csalást követ el.”

Az 1978. évi IV. törvény (Btk.) a 318. § (1) bekezdése szerint szinte szó szerint hasonlóan szabályozta a csalás bűncselekményét: „Aki jogtalan haszonszerzés végett mást tévedésbe ejt, vagy tévedésben tart, és ezzel kárt okoz, csalást követ el.”

A Btk. nagykommentárja a következőképpen magyarázza a csalás bűncselekmény megvalósulásának pontos kritériumait:

„A csalás jogi tárgya a vagyoni jog, annak bármelyik formája, illetve e jogokon alapuló jogviszonyok. A csalás a tulajdoni viszonyokon túl sértheti a kötelmi, öröklési stb. jogon alapuló viszonyokat is.

A csalás passzív alanya az a személy, akit a tettes megtéveszt. A passzív alany és a sértett személye azonos és különböző is lehet, a csalás sértettje az, akinél a kár bekövetkezik” (BH 1988. 176.).

Ahhoz, hogy valaki csalást kövessen el együttesen és egyszerre három feltétel fennállása szükséges:

- jogtalan haszonszerzés végett kell elkövetni a cselekményt
- tévedésbe kell ejtenie vagy tévedésben kell tartania a sértettet és
- kárt kell okoznia ezzel a magatartásával.

A bűncselekmény alternatív elkövetési magatartásai a tévedésbe ejtés vagy a tévedésben tartás. A tévedés a valóságtól eltérő tudattartalom, amely vonatkozhat a külvilág tényeire és az emocionális, pszichés tartalmú tényekre egyaránt (tipikusan a tettes tudattartalmára, indítékára), s vonatkozhat nemcsak a múlt és a jelen, hanem a jövő tényeire is. A tévessel megvalósítható tévedésbe ejtés a hamis tudattartalom tettes általi kialakítása a passzív alanyban. Ez tipikusan történhet legális jellegű polgári jogi ügyletben a tettes teljesítési szándékára vagy releváns jogosultságára vonatkozó megtévesztéssel (utóbbira pl. tulajdonjog értékesítése úgy, hogy a tettes azzal nem rendelkezik – BH 2007. 7.). De tényállásszerű lehet a jogilag tiltott ellenszolgáltatás ígéretével való megtévesztés is (BH 1991. 184.). **Azonban önmagában késedelmes vagy hibás teljesítés a csalást nem valósítja meg, ha a szerződés megkötésekor a jogtalan haszonszerzésre irányuló célzat nem állt fent.**

A tévedésben tartás a tettestől függetlenül létrejött hamis tudattartalom megerősítése (tevés), vagy a tévedés el nem oszlatása (mulasztás). Mulasztással akkor követhető el a bűncselekmény, ha a felvilágosítást, a tévedés eloszlátását jogi kötelezettség írja elő. Ez alapulhat polgári jogi, munkajogi szabályon vagy szerződésen (utóbbira példa, ha a vevő észleli, hogy a pénztáros több visszajárót adott neki, s a pénztárosnak nem jelzi a tévedését).

A bírói gyakorlat a magatartás megtévesztésre való alkalmasságát a sértett szemszögéből vizsgálja, és adott esetben primitív megtévesztő magatartásokat is tényállásszerűnek minősít.

Nem valósít meg csalást az önmagában tisztességtelen, egyoldalúan és indokolatlan hátrányos szerződés (vö. Ptk. 209. §) kötése, amennyiben a szerződő fél e körülmények tudatában van (tehát hiányzik a tévedésbe ejtés).

A tévedésbe ejtés, illetve a tévedésben tartás az eredmény, a kár bekövetkezéséhez vezető okozati láncolat első lépcsője. A következő lépcső a passzív alany cselekvése, vagyoni rendelkezése, amely állhat akár tevésben, akár mulasztásban (utóbbira pl. a

hiány elleplezése esetén a passzív alany nem tesz semmit a hiány megszüntetésére, a követés érvényesítésére - BH2005. 136.). A vagyoni jogi rendelkezés nemcsak a passzív alany hátrányára, hanem harmadik személy hátrányára is történhet, s így a megtévesztett személy és a sértett különválhat. A láncolat harmadik lépcsőjeként a kár mint a bűncselekmény eredménye következik be (FBK 1996/6.).

A csalás egyenes szándékkal, a jogtalan haszonszerzés célzatával elkövethető bűncselekmény. A tudatnak ki kell terjednie a haszon jogtalan voltára is, és a célzatnak már a megtévesztő magatartást megelőzően kell kialakulnia. Ellenkező esetben nem valósul meg a csalás (így pl. ha a kölcsönt kérőben csak később, a kölcsön átvételét követően alakul ki az az elhatározás, hogy nem fizeti azt vissza). Mind a teljesítési képességet, mind a teljesítési készséget vizsgálni kell, de a kettő közül az utóbbi a döntő (BH2011. 160.). Fedezet megléte esetén is megvalósul a csalás, ha a tettesnek a kölcsön felvételekor nem áll szándékában azt visszafizetni (BH 2000. 6.). A célzat bizonyításához az objektív fizetéseképtelenség ténye elegendő szokott lenni (pl. a fővállalkozó fizetéseképtelensége tudatában köt szerződést az alvállalkozókkal – BH 2011. 58.).

3/2009. számú BJE határozat szerint

Nem állapítható meg a csalás (Btk. 318. §) bűncselekményében a bűnössége annak a terheltnek, akinek a kölcsön felvételekor szándékában áll a kölcsön visszafizetése, és ennek a reális lehetősége is adott, de a hitel megszerzése érdekében a piaci alapú kölcsön folyósításának feltételei tekintetében a hitelintézetet tévedésbe ejti és a pénzügyi intézmény e megtévesztése folytán folyósítja részére az igényelt kölcsönt.

VI.

A történeti tényállás összevetése a törvényi tényállással

Álláspontom szerint tehát az elsőfokú bíróságnak a másodfokú bíróság által kiegészített történeti tényállását kell összevetni a fent ismertetett törvényi tényállási elemekkel. Amennyiben a történeti tényállás nem valósítja meg a törvényi tényállást, a vádlottal szemben bűncselekmény hiányában felmentésnek van helye, és a felülvizsgálati kérelem benyújtása indokolt.

A történeti tényállás egyes elemeit, ha vizsgáljuk, már az első sor, amely úgy szól, hogy „A vádlott 2003. év végén egy ingatlanközvetítő cég révén szerzett tudomást arról, hogy a [REDAKT] szám alatti ingatlant a tulajdonosok értékesíteni kívánják.” Tehát a sértetteknek [REDAKT] értékesítési szándékuk volt.

A vádlott az ingatlanközvetítőn keresztül került kapcsolatba a sértettekkel, a megállapított tényállás szerint.

A megállapított tényállás szerint „a vádlott tájékoztatta sértetteket, hogy a ház lebontását követően 10 lakásból álló társasházat kíván építeni, a telek vételárát a sértettek 63 millió

forintban jelölték meg, végül abban állapodtak meg, hogy átgondolják a szerződéskötés lehetőségét.”

Az eddigi idézett két bekezdésből egyértelműen megállapítható, hogy a vádlott nem tévesztette meg a sértetteket, és nem kívánt jogtalan haszonra szert tenni, hanem közöttük egy vállalkozási szerződés került megbeszélésre, és a tévedésbe ejtés és a jogtalan haszonszerzési célzatot az is kizárta, hogy az ítéleti tényállás szerint abban állapodtak meg, hogy végig gondolják a lehetőségeket.

Az elsőfokú ítélet következő bekezdése ugyanezt erősíti, hiszen a közöttük létrejött újabb találkozó után 56 millió forintban állapodtak meg, és Mórocz János **azt is közölte, hogy nem áll rendelkezésére ez az összeg.** Ez erősíti meg azt is, hogy bár adásvételi szerződés kötöttek, de valójában ez egy közös vállalkozás lett volna, hiszen két lakást, két tárolót és két garázst kaptak volna az eladók.

Hangsúlyozom tehát, hogy a jogerős büntető ítélet történeti tényállása első három bekezdése fel sem vetheti a vádlott megtévesztő magatartását.

Ezután és ezzel a történeti tényállási résszel a másodfokú bíróság egészítette ki az elsőfokú ítéletet, rögzíti a bíróság, hogy a vádlott tájékoztatta a sértetteket, hogy hitelből fogja megépíteni az ingatlant. A bíróság is megállapítja, hogy „a projekt hitel reálisnak tűnt”.

(Bár az ítélet nem tartalmazza, és ezért erre nem is lehet a felülvizsgálati eljárásban hivatkozni, de a közvetlenség során az elsőfokú bíróság tudomást szerzett arról, hogy a vádlott hasonló konstrukcióban épített fel ezt megelőzően egy társasházat.)

A másodfokú bíróság azzal is kiegészítette a tényállást, hogy a vádlott [REDACTED] 30 millió forint kölcsönt vett fel azzal, hogy annak fedezete a felépülő ingatlanban két lakás lesz.

Rögzíti a tényállás azt is, hogy erre a kölcsönre azért volt szükség, hogy az előkészítő folyamatokat, közműfejlesztés, építések, megfelelő készpénzzel tudja finanszírozni.

Ezen magatartása kifejezetten arra utal, hogy nem volt jogtalan haszonszerzési célzata, és nem volt megtévesztő a magatartása sem.

Az ítélet következő bekezdése, amely [REDACTED] Kft. megalapítására vonatkozik, ugyancsak nem tartalmaz megtévesztésre utaló elemeket, és jogtalan haszonszerzési célzatot sem hiszen, sem a veszteség keletkezése, sem a vádlottnak, mint ügyvezetőnek a munkadíja, melynek tényével a másodfokú bíróság kiegészítette az elsőfokú ítélet tényállását, inkább azt támasztja alá, - már csak a Kft. elnevezésében is, - hogy a vádlottnak az volt a szándéka, hogy társasházat építsen az ingatlanon.

Az ítélet ezt követő három bekezdése tényszerűen rögzíti az adásvételi szerződés megkötésének körülményeit, de kiemelem az ítéleti tényállás azon megállapítását, ami az épület bontásával kapcsolatos kötelezettséget írta elő részére, ami ugyancsak azt a szándékot támasztja alá, amit az eddigiekben is részleteztem, és ami az ítéleti tényállást képezi.

A terhelt és a sértettek között megkötött adásvételi szerződésben megjelölték az egyes albetétek eladási értékét, valamint megállapodtak arról, hogy a felperesek eladják, a terhelt pedig megvásárolja a teljes ingatlant három feltétel együttes teljesítése esetén

- ha az albetétek és a törzslap mentes lesz minden teher és korlátozás alól és ezt az eladók igazolják
- ha az eladók a felépítmény vonatkozásában jogerős bontási engedélyt adnak és iratnak át a vevő nevére, a felépítményeket a vevő az építési engedély jogerőre emelkedését követően 30 napon belül lebontja, a költségek őt terhelik, és így az adásvételi szerződés egy darab beépítetlen területű megnevezésű elbontott telekingatlanra vonatkozik
- ha a vevő jogerős építési engedéllyel rendelkezik, akkor az ingatlanon 10 darab lakásból és 10 darab gépkocsi beállóból álló építményt épít.

A vételárat az előszerződésben 56 millió forintban határozták meg, melyből a vevő 3 millió forintot foglalóként adott át eladóknak.

Tartalmazta tehát a jogerős büntető ítélet, hogy 2003. tavaszától több alkalommal találkozott a terhelt és az ingatlan tulajdonosai, majd előszerződés kötöttek és csak 2005. februárjában költöztek ki. Az adásvételi szerződés egyes pontjára azonban nem hivatkozott és ezért nem lehet figyelembe venni azt a pontját, hogy a terhelt 70 ezer forint bérleti díj erejéig vállalta, hogy lakást bérel [REDACTED]

A jogerős büntető ítélet történeti tényállása ezt követően a szerződés bizonyos pontjait emelte ki, amelyeket fontosnak talált rögzíteni, miszerint az ingatlan vételárával kapcsolatosan az elsőfokú ítélet elírta a vételár összegét, továbbá rögzítette az ingatlan alapterületének nagyságát és a terhelt egyéb kötelezettségeit.

Ezt követően az ítéleti tényállás tartalmazza [REDACTED] részére történő kötelezettség vállalást, [REDACTED] tekintetében a holtig tartó haszonélvezeti jog alapítására vonatkozó kötelezettséget. Mindezek alapján rögzítette az ítélet, hogy az adásvételi szerződést készítő [REDACTED] tulajdonjogának bejegyzését.

Az eddig ismertett körülmények az előszerződés megkötésénél, továbbá a tényleges adásvételi szerződés létrejöttét rögzítette, nem teljes részletességgel, de a fő pontjában. Egyetlen egy olyan megállapítás nem volt, amely cáfolta volna az ítéleti tényállás első bekezdésében indulásként rögzített megállapítást, mely szerint a terhelt tájékoztatta a sértetteket, hogy kölcsönből kívánja a társasházat felépíteni, és ennek ismeretében került sor a szerződéskötésre. Hangsúlyozom, hogy 2003.-tól folyamatos egyeztetéssel, előszerződés kötésével, úgy, hogy 2005. március 29.-én került sor a tényleges adásvételi szerződés megkötésére.

Az ítéleti tényállás tartalmazza a másodfokú ítélet kiegészítése és pontosítása kapcsán, hogy az eladók a vételár kifizetésének időpontjától függetlenül feltétlen és visszavonhatatlan hozzájárulásukat adják ahhoz, hogy a vevő tulajdonjoga az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzésre kerüljön.

Ez a körülmény valóban fontos megállapítása, fontos eleme az adásvételi szerződésnek, azonban az ítéleti tényállásból is következett, hogy nem tartalmaz megtévesztésre vagy haszonszerzésre irányuló szándékot, ugyanis terhelt kizárólag abban az esetben tudott volna a banktól kölcsönt felvenni, ha az ingatlan tulajdonjoga az ingatlan-nyilvántartásban a nevére kerül. Az ítéleti tényállás foglalkozik a széljegyek bejegyzésének kérdésével is, azonban a széljegyek rendezésre ugyancsak a szerződések közé tartozott és feltétele volt annak, hogy a terhelt tulajdonába kerüljön a sértettek ingatlana, és ezzel megnyílna a bankkölcsön felvételének lehetősége, amelyről a sértettek a szerződéskötés folyamán mindvégig tudomással bírtak.

Az ítélet rögzíti, hogy a vádlott 2004. tavasza és 2005. márciusa között nem nyújtott be hitelkérelmet egyetlen pénzintézethez sem, csupán általánosan tájékozódott a hitelfelvétel lehetőségéről.

Ez a megállapítás az ezt követő bekezdéssel kifejezetten azt erősíti meg, hogy a vádlottnak nem volt megtévesztési szándéka, hiszen nem volt lehetősége banki kölcsön igénylésére az ingatlan tulajdonjogának bejegyzése nélkül, ennek ellenére általánosan érdeklődött, és ennek ellenére megpróbált más befektetési lehetőségeket keresni, pontosan azért, mert a beruházás egyéb objektív körülmény miatt kezdett időben elcsúszni.

Az ítéleti tényállás rögzíti, hogy a terheltnek az Inter-Európa Bank Rt-val kötött kölcsönszerződés tekintetében késedelme volt, azonban ez nem jelentette azt, hogy a társasház megépítéséhez a [REDACTED] Kft. által felvenni szándékozott banki hitel tekintetében késedelembe esett volna. Az ítéletben megállapított késedelem Mórocz János, mint magánszemély kölcsönfizetési késedelmét jelentette, ami valóban összefüggésben volt a [REDACTED] Kft.-vel, és azzal, hogy a társasház beruházása késlekedett. Amennyiben a társasház építkezése elkezdődött volna, Morócz János pénzügyi helyzete is rendeződött volna, azonban a személyes pénzügyi késedelme nem jelentette azt, az ítéleti tényállás szerint sem, hogy megtévesztette volna a sértetteket.

Az elsőfokú ítélet kiegészítésre került a másodfokú ítélettel a körben, hogy [REDACTED] javára jelzálog került bejegyzésre a Kenyeres 21. Kft. tulajdonában lévő és a vád tárgyát képező ingatlanra.

Bár a tényállás nem tartalmazza, hogy ezzel a vádlottnak jogtalan haszonszerzési célzata lett volna a sértettekkel szemben, azonban a megállapítás ezt sugallja.

A Ptk. 112.§ (1) bekezdése (1954.évi.IV.tv.) alapján azonban a tulajdonost megillette az a jog, hogy a dolgot biztosítékként adja, vagy más módon megterhelje, és ebben az esetben maga a kölcsönfelvétel is a társasház építésének célját szolgálta volna. („A tulajdonost megilleti az a jog, hogy a dolog birtokát, használatát vagy hasznai szedésének jogát másnak átengedje, a dolgot biztosítékkul adja, vagy más módon megterhelje, továbbá hogy tulajdonjogát másra átruházza, vagy azzal felhagyjon.) A Ptk. ezen rendelkezése nemcsak a megterhelést teszi lehetővé, de még a tulajdon átruházását is törvényesen megtehetette volna a terhelt.

A történeti tényállás rögzíti, hogy az ingatlant megterhelte a terhelt. Ezért lehet hivatkozni a Fővárosi Bíróság 3.KP.631.894/2005/64.számú határozatra – amely a bizonyítási eljárás részét képezte és ezért nem kerülhet a perújítási indítványban, mint új bizonyíték elbírálásra – miszerint az „ alperesek ([REDACTED] II. r.) a kölcsönszerződés hatálybalépését az I. r., alperes tulajdonjoga ingatlan-nyilvántartási bejegyzéséhez kötötték, nem is felel meg a valóságnak az a felperesi ([REDACTED]) állítás hogy az I. r. alperes az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzés előtt rendelkezett az ingatlannak a biztosítékba adásáról.

A kölcsönszerződés tárgya és tartalma mindezek miatt nem tekinthető a jó erkölcsbe ütközőnek, még akkor sem, ha kétséget kizáróan bizonyított lenne, hogy a II. rendű alperes tudott I. r. alperesnek a felperesek felé fennálló – egyébként 2005. május 10. -12.-én még esedékessé nem vált – kötelezettségéről.

Nem állapítható meg az sem, hogy a kölcsönszerződés célja a megkárosítása az esetleges elállásuk jogkövetkezményei levonásának a megghiúsítása lett volna.

A jogügylet létrejöttékor ugyanis az I. r. alperes nem volt késedelembe, jogerős építési engedély még nem állt rendelkezésre, tehát a készpénz fizetési kötelezettsége sem vált még esedékessé. Így nem vonható le az a következtetés, hogy az alpereseknek számolniuk kellett azzal, hogy a felperesek az elállás jogát gyakorolják, illetve, hogy az alperesek egyező szándéka a felperesek tulajdonjog visszaszerzésére irányuló igénye megghiúsítása volt.

Ezzel szemben a kölcsönszerződés tartalma és az I. r. alperes ügyvezetőjének nyilatkozata alapján azt lehet megállapítani, hogy a II. r. alperesi kölcsönt áthidalónak tekintették, és azzal a céllal állapodtak meg a kölcsönadásról, hogy ha az építkezés eljut egy bizonyos fázisba a kölcsönösszeg felhasználásával, akkor a beruházás lebonyolításához szükséges bankhitel igénybevételenek az esélye is megnő. Az I. r. alperes pedig a bankhitelből teljesíteni tudja az adásvételi szerződésben foglalt kötelezettségeit, míg a II. r. alperes a befektetett pénzt kamatostul visszkapja.

Az, hogy utóbb az I. r. alperes az átvett kölcsönösszeget másra és nem kizárólag a felperesekkel kötött szerződés teljesítésére fordította, a kölcsönszerződés érvényessége szempontjából nem bír jelentőséggel még akkor sem, hogyha a büntetőeljárásban az I. r. alperessel szemben annak megállapítására kerülne sor, hogy az ügyvezetőnek eleve az volt a szándéka, hogy az egyéb fennálló tartozásait rendezze a kölcsönből. A felperesek ugyanis maguk sem hivatkoztak arra, hogy az I. r. alperesi ügyvezetőnek az előzőek szerinti szándékáról a II. r. alperes tudott, illetve számára is nyilvánvaló volt, hogy a szerződés tiltott, etikátlan cél elérésére irányul. Az egyik félnek a másik fél által nem ismert szándéka pedig még a szándék erkölcstelensége esetén sem eredményezi a szerződés jó erkölcsbe ütközését.

A bíróság ezért nem látja indokát annak, hogy az I. r. alperesi ügyvezető ellen folyamatban lévő büntetőeljárás befejezését bevárja. „

A hivatkozott bírósági ítélet rész a büntető ítélet történeti tényállásának a megállapításához tartozik ezért a felülvizsgálat során figyelembe lehet venni, mint ahogy a jogerős büntető első és másodfokú bíróság is értékelte.

Összefoglalva tehát a jogerős történeti tényállás szerint a terhelt és a sértettek között létrejött szerződés alapján nem lehet megállapítani a tévedésbe ejtést annak ellenére, hogy a tévedésbe ejtés vagy tévedésben tartás, az eredmény a kár bekövetkezte tekintetében az ok-okozati láncolat első lépcsője lett volna. (A korábban már hivatkozott BH. 2005.196.)

A történeti tényállásból az sem állapítható meg, hogy a sértettek magukra nézve kedvezőtlen szerződést kötöttek volna, ugyanis a folyamatos egyeztetés eredményeképpen többször került sor az előszerződés megváltoztatására, és a sértettek egyre nagyobb ingatlanrészre tettek volna szert a megvalósuló beruházásból. A BH 1991.184. jogeset szerint azonban az önmagában késedelmes vagy hibás teljesítés sem valósítja meg a csalás bűncselekményét, ha a szerződés megkötésekor a jogtalan haszonszerzésre irányuló célzat nem állt fenn. Jelen esetben az ítéleti tényállás szerint reális esély volt arra, hogy a terhelt a sértettek ingatlanjának bevonásával, banki kölcsön felvétele mellett a beruházást megvalósítsa. Az már csak a szerencsétlen véletlennek köszönhetően, mint például, hogy az ingatlanon olyan műemléki, történelmi emléket találtak, ami miatt az Országos Műemléki Hivatalnak kellett az engedélyét beszerezni, illetve a szomszédos telek megcsúszása miatt kialakult vita lehetetlenné tette az építési engedély gyors beszerzését, de egyéb más körülmény is befolyásolta, hogy csúszott a társasház tényleges építése. A sértettek ezt a késedelmet elégték meg. Nem a vádlott megtévesztő magatartása volt a problémájuk.

Ahogy már korábban is hivatkoztam rá, a csalást egyenes szándékkal, a jogtalan haszonszerzés célzatával követhető bűncselekmény. A tudatnak ki kell terjedni a haszon jogtalan voltára, vagyis a célzatnak már a megtévesztő magatartást megelőzően kell kialakulnia. Ellenkező esetben nem valósul meg a csalás. (Így például, ha a kölcsönkérőben csak később, a kölcsön átvételét követően alakul ki az az elhatározás, hogy nem fizeti azt vissza. BH. 2011.160.)

A terhelt az ítéleti tényállásban rögzített magatartást tanúsítva a csalás történeti tényállásának egyes elemét sem valósította meg, ezért jutott téves jogi következtetésre mind az első-, és mind a másodfokú bíróság, amikor megállapította bűnösségét a Btk. 318.§ (1) bekezdésbe ütköző és a (6) bekezdés a.) pontja szerint minősülő különösen nagy kárt okozó csalás bűntettében.

Az ítéleti tényállás rögzítette a terhelt és a sértettek között létrejött előszerződés körülményeit és az előszerződés tartalmának fontosabb elemeit, továbbá az adásvételi szerződés megkötésének körülményeit, és annak fontos tartalmi elemeit is. Ezek a szerződések jelen pillanatban is érvényesen fennállnak a felek között. A terhelt átadott a sértetteknek 8 millió forint foglalót, továbbá az ingatlan bontásából eredő költségeket is viselte. Ezek a körülmények, amelyeket tartalmaz az ítélet, kizárják a tévedésbe ejtés és a jogtalan haszonszerzés tényállási elemeinek megállapítását.

A felülvizsgálati eljárás során nincs lehetőség sem arra, hogy a terhelt védekezését megismételjük, arra sincs törvényes lehetőség, hogy új bizonyíték csatolására kerüljön sor, mert ennek a perújítás az eljárásjogi megoldása.

Jelen ügyben az első-és másodfokú bíróság ítélete által megállapított történeti tényállás egyes bekezdéseit elemezve, egymással összevetve és összességében is áttekintve indítványozom, hogy a Kúria Mórocz János terheltet bűncselekmény hiányában mentse fel.

A Kúria a 2015. február 11-én kelt Bfv.II.56/2015/4 számú végzésével a csalás büntette miatt Mórocz János István terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a Fővárosi Bíróság 10.B.393/2007/89. számú ítélete és a Fővárosi Ítéletábla, mint a másodfokú bíróság 2.Bf.103/2009/7. számú ítélete ellen a terhelt által benyújtott – ismételt – felülvizsgálati indítványát elutasította.

„A bíróság jogerős ügydöntő határozata (alapítélet) ellen a terhelt nyújtott be – újabb védője útján – ismételt felülvizsgálati indítványt a Be. 416.§ –a (1) bekezdésének a) pontját megjelölve, a bűnösség megállapítása miatt, felmentés érdekében.

A terhelt szerint

- a Legfelsőbb Bíróság azért utasította el a korábbi indítványt, mert ő „csupán megismételte azt a védekezését, amelyet az eljárás során előadott”, míg a jelen indítvány szerint a felrótt cselekmény nem bűncselekmény, nem valósítja meg a csalás büntettét, s ezért helye van újabb indítvány benyújtásának,
- részletes indoklás mellett állította, hogy nem volt jogtalan haszonszerzési célzata, nem ejtette vagy tartotta tévedésben a sértetteket, így nincs ok-okozati összefüggés a magatartása és az eredményként jelentkező kár között.

A Legfőbb Ügyészség a Bf.146/2015. számú átiratában törvényben kizártnak találta az indítványt.

A Legfőbb Ügyészség szerint ugyanazon jogosult ismételten nyújtott be indítványt, ami törvényben kizárt. Utalt arra is, hogy a védő személye közömbös, nincs jelentősége annak, hogy a korábbihoz képest a jelen indítványt újabb védő nyújtotta be.

A Kúria megállapította, hogy a terhelt felülvizsgálati indítványa a törvényben kizárt.

A Be. 418. §-a (3) bekezdésének 1. fordulata kimondja, hogy minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt. Ezt kiegészítve rendelkezik a Be. 421. § (3) bekezdésének 1. fordulata, miszerint az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett és a korábbival, azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány esetén a Kúria még az elutasító határozat meghozatalát is mellőzheti.

Az alapítélet támadhatóságának alanyi jogosultsága és tárgyi lehetősége a korábbi – a Kúria jogelődje, a Legfelsőbb Bíróság által el nem fogadott – felülvizsgálati indítvánnyal a védő számára egyértelműen kimerült.

A Kúria megjegyzi, hogy a korábbi indítványt valóban a védő nyújtotta be, de azt a terhelt kiegészítette, azaz valójában indítványuk közös volt, továbbá a korábbi elutasító végzés értékelés alá vonta a terhelt kiegészítő indokait is. **A Legfelsőbb Bíróság azonban a végzésével kifejezetten a védő indítványát utasította el, a jelen indítványt pedig a terhelt – újabb védője útján – nyújtotta be. Következésképpen a jelen indítvány nem tekinthető a védő részéről ismételten benyújtottnak [Be. 418. § (3) bekezdés 1. fordulat].**

A Be. 418. §-ának (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdésének e) vagy g) pontján alapul – a kivétel a jelen ügyben nem érvényesül.

A Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerint az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival, azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria mellőzheti.

A Be. 418. §-a (3) bekezdésének és a Be. 421. §-a (3) bekezdésének egymásra vetített értelme a következő. Amennyiben az arra jogosult által benyújtott felülvizsgálati indítvány korábban már elutasításra, avagy érdemi elbírálásra került, a) ugyanazon jogosult ismételten már semmilyen okból sem nyújthat be újabb indítványt (BH 2004.230.), s ha mégis, a korábbival nem azonos tartalom esetén elutasítható határozatot kell hozni, míg a korábbival azonos tartalom esetén elutasító határozat hozatala; b) ha más jogosult a korábbitól eltérő tartalommal nyújt be újabb indítványt, azt az általános szabályok szerint kell elbírálni, de ha a korábbival azonos tartalommal nyújt be újabb indítványt, mellőzhető az újabb elutasító határozat hozatala (BH 2010.5.I.)

A terhelt indítványa azonos tartalmú a védő korábban elutasított indítványával, merthogy azonos tartalom alatt az azonos felülvizsgálati ok – és nem az ok alátámasztására fölhozott indok – értendő.

Mindkét indítvány a terhelt bűnösségének megállapítását sérelmezi azzal, hogy állításuk szerint a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor [Be. 416. § (1) bekezdés a) pont 3. fordulat]. Ez jelenti a tartalmi azonosságot.

Az azonos tartalom szempontjából az már közömbös, hogy a két indítvány alapvető indokai eltérőek (a korábbi szerint nem bizonyított, a jelenlegi szerint meg nem történt a sértettek tévedésbe ejtése).

A kifejtettek folytán a Kúria – a Be. 424. §-a (1) bekezdésének 1. fordulata alapján tanácsülésen, a Be. 420. § (1) bekezdés 1. mondatának 1. fordulata szerinti összetételben eljárva – a felülvizsgálati indítványt, mint törvényben kizártat a Be. 421. § (2) bekezdés 1. mondatának 1. fordulata alapján elutasította.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 3. 416. § (4) bekezdése b) pontjának 2. fordulata kizárja.”

4. Indokolás arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés, bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével:

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a 2010. április 15-én kelt BFv.II.1.192/2009/ 8 számú végzésével a felülvizsgálati kérelmet azért utasította el **érdemi vizsgálat** nélkül, mert álláspontja szerint a” védő a terhelt bűnösségét nem az anyagi jogszabályok téves alkalmazásán, hanem a tényállás megállapításának és a bizonyítékok értékelésének vitatásán keresztül támadta, „a Be. 423.(1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ezért a jogerős határozat által megállapított tényállás eredménnyel nem támadható. Az ismételt védői felülvizsgálati támadás ezért a törvényben kizárt.”

A Kúria 2015. február 11-én kelt BFv.56/2015/4 számú végzésével ugyancsak érdemi vizsgálat nélkül utasította el a felülvizsgálati kérelmet, megállapítva, hogy a Be. 418. § (3) bekezdése 1. fordulat alapján nem tekinthető a védő által ismételten benyújtottnak, hanem azért tekintette ismételten benyújtott kérelemnek, mert álláspontja szerint „az arra jogosult által benyújtott felülvizsgálati indítvány korábban már elutasításra, avagy érdemi elbírálásra került, azonos tartalom alatt az azonos felülvizsgálati ok és nem az ok alátámasztására felhozott indok értendő.

Álláspontja szerint a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor Ez jelenti a tartalmi azonosságot.

Álláspontja szerint az azonos tartalom szempontjából már közömbös, hogy a két indítvány alapvető indokai eltérőek (korábbiak szerint nem bizonyított, a jelenlegi szerint meg sem történt a sértettek tévedésbe ejtése.)

A Tisztelt Kúria ezzel azt mondja ki, hogy közömbös, ha az elkövetőt bizonyítottság hiányában, avagy bűncselekmény hiányában ítélték el!

Az első esetben elutasította a felülvizsgálati kérelmet, érdemi vizsgálat nélkül, miszerint nem lehet érdemben támadni a jogerős tényállást, míg a másik esetben a tényállásra alapított felülvizsgálati indítványt azért utasította el, mert ugyan a tényállás - az indítványozó álláspontja szerint - szerint nem követett el bűncselekményt a terhelt, de ismételt felülvizsgálati indítványnak nincs helye, mert ugyanazon anyagi jogi szabályt kéri felülvizsgálni.

Mindkét megállapítását úgy teszi meg, hogy érdemben nem vizsgálta a felülvizsgálati indítványokat, egyik esetben azért, mert a fent hivatkozott érvek alapján nem lehet támadni a jogerősen megállapított tényállást, a másik alkalommal azért, mert már anyagi jogi kérdésben állást foglalt és érdemi vizsgálat nélkül elutasította az előterjesztést, és álláspontja szerint a hivatkozott Be, rendelkezés alapján nincs lehetőség ugyanazon anyagi jogi megállapítások vitatására, azaz újból érdemi vizsgálat nélkül elutasította a felülvizsgálati indítványt.

Tisztelt Alkotmánybíróság a Be. fent hivatkozott rendelkezése Alaptörvény ellenes.

Az indokolás önmagának ellentmond, ugyanis, ha érdemben nem lehetett vizsgálni az első felülvizsgálati indítványt, mert nem anyagi jogi szabályokat vitatott, hanem a bizonyítékok értékelését, akkor a második esetben a jogerősen megállapított tényállás vitatása nem ismételt indítvány, hanem a korábbi Kúriai határozatban megfogalmazott feltételeknek felelt meg. (Az indítványozó személye eltért a Kúria határozatának megállapítás szerint, ezért ezen az alapon nem is utasította el a Kúria az indítványt, csak az azonos tartalom miatt.)

A Be. 418.§. (3) bekezdése Alaptörvény ellenes. Sérti az Alaptörvény XXVI. Cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás tilalmát.

A Be. 418.§ (3) bekezdése lehetőséget teremt annak az értelmezésnek, amely jelen ügyben a Kúria két időben jelentősen eltérő döntésében megmutatkozott, és ami lehetőséget teremtett arra, hogy érdemim vizsgálat nélkül utasítsa el a felülvizsgálati indítványokat. A törvényalkotónak lehetősége van a rendkívüli jogorvoslatok korlátozására, ez nem ellentét az Alaptörvény hivatkozott tisztességes eljáráshoz való joggal, azonban a Be. szabályozása gyakorlatilag azt jelentheti, hogy csak formai okok alapján lehetősége van, a Kúriának arra, hogy elutasítsa az elé kerülő felülvizsgálati indítványokat, ez viszont a tisztességes eljárás tilalmába ütközik. Az a lehetőség, amit a Be. rendelkezése tartalmaz, miszerint bűncselekmény hiányában vagy bizonyítottság hiányában történő felmentés, tartalmaz, az együtt kizárja a tisztességes eljárás követelményét.

Ez a tisztességtelen eljárás eredményezheti azt, hogy a jogerősen megállapított tényállás és a Kúria korábbi döntései ellenére anyagi jogi szabálysértés esetén, nincs lehetőség rendkívüli jogorvoslatra, felülvizsgálatra.

5. Annak bemutatása, hogy az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva:

A csatolt mellékletek alátámasztják, hogy a rendes és rendkívüli jogorvoslatot maradéktalanul kimerítettük.

6. Nyilatkozat arról, hogy az ügyben van-e folyamatban felülvizsgálati eljárás a Kúria előtt, illetve arról, hogy kezdeményeztek-e perújítást (jogorvoslat a törvényesség érdekében) az ügyben:

Nem kezdeményeztünk.

Kelt: Budapest, 2015-04-28

Indítványozó képviselőjében: